

АРТЪР КЛАРК ЗАБРАВЕНИЯТ ВРАГ

Превод от английски: Венелин Мечков, 1998

chitanka.info

Професор Милуърд рязко се изправи в тясното си легло и дебелите кожи, в които се бе завил, с глух звук паднаха на пода. Бе уверен, че този път не му се бе присънило: в ледения въздух, стържещ дробовете му, все още кънтеше звукът, разнесъл се от гълбините на нощта.

Обви рамене с кожата и внимателно се вслуша в безмълвието. Всичко отново бе затихнало. От тесните прозорци на западната стена се процеждаха лунни лъчи и осветяваха безкрайните редици от книги със същата светлина, с която обливаха разположения нейде долу мъртъв град. Светът напълно се бе смълчал. Дори и в отминалото време в такива нощи градът затихваше, а сега тишината бе два пъти по-плътна.

С уморени, но изпълнени с решимост движения професорът се измъкна от леглото и постави няколко бучки въглища в мъждукащия мангал. Сетне бавно се отправи към най-близкия прозорец, като от време на време се спираше пред книгите, които бе успял да опази през всичките тези години, и гальовно ги докосваше.

Закри очи с ръка, за да не бъде заслепен от ярката лунна светлина и надникна в нощта. Небето бе безоблачно. Звукът, който бе чул, в никакъв случай не бе гръмотевица. Бе се разнесъл откъм север. Застанал до прозореца, професорът отново го чу.

Този път разстоянието го бе приглушило. Разстоянието и хълмовете, простиращи се отвъд Лондон. Звукът не се раздаде отвсякъде, подобно на небесен гръм. Очевидно идваше от единичен източник, разположен далеч на север. Не наподобяваше нито един от известните му естествени звуци и за миг той се осмели отново да се изпълни с надежда.

Бе уверен, че само Човекът може да произведе такъв звук. Може би мечтата, която го бе задържала сред тези съкровища на цивилизацията цели двадесет години, щеше да престане да бъде мечта. Хората се завръщаха в Англия, като си пробиваха път през леда и снега с оръжията, които науката им бе дала преди идването на Праха. Бе странно само това, че идваха по суша, и то откъм север. Професорът обаче бързо отхвърли всички съмнения, застрашаващи новото пламъче на неговата надежда.

На триста стъпки под него начупеното море от заснежени покриви бе окъпано от тъжната лунна светлина. Няколко мили по-

нататък се виждаха високите комини на електроцентралата Батърси, проблясващи като тънки бели призраци на фона на нощното небе. След като и куполът на катедралата „Свети Павел“ се срути под тежестта на снега, само те господстваха в панорамата.

Професор Милуърд бавно се разходи сред лавиците с книги и обмисли още веднъж плана си. Преди двадесет години бе станал свидетел на това как последните вертолети с усилия излетяха от Риджънт Парк, като витлата им разпръскваха безспирно падащия сняг. Дори и сега, когато го бе обгърнала пелена от безмълвие, все още не можеше да повярва, че Северът е бил напуснат за вечни времена. Вече бяха изминали годините, достатъчни за израстването на цяло едно поколение, а той все още чакаше, обкръжен от книгите, на които бе посветил живота си.

В онези начални дни понякога научаваше от радиото, единствената му връзка с Юга, че се води борба за усвояване на земите в района на Екватора, вече превърнали се в райони с умерен климат. Нямахше представа какъв бе изходът от далечната отчаяна битка, разгръщаща се в умиращите джунгли и сред пустините, почувствали първия допир със снега. Може би бе завършила с поражение: радиото бе утихнало още преди петнадесет години. Ако сега обаче откъм север пък и откъдето и да е започнеха да се завръщат хора и машини, той щеше пак да чуе гласовете им, когато разговарят помежду си и със земите, отдето идваха.

Професор Милуърд напускаше сградата на университета не повече от десет пъти годишно, и то при крайна необходимост. През последните две десетилетия си бе доставил всичко необходимо от магазините в района на Блумсбъри — огромни количества стоки бяха изоставени поради невъзможността да се транспортират. В много отношения животът му можеше да бъде окачествен като разкошен. В нормална обстановка не бе възможно един преподавател по английска литература да си позволи одежди като тези, които той бе взел от един кожарски магазин на Оксфорд Стрийт.

Когато остави товара си и отключи масивните порти, слънцето, застинало на безоблачното небе, вече озаряваше града. Преди десет години в този район ловуваха глутници от обезумели от глад кучета, и макар оттогава да не ги бе виждал, професорът, който не обичаше

риска, винаги носеше в себе си пистолет, когато излизаше извън сградата.

Слънцето бе толкова ярко, че неговата светлина раздразни очите му. Не излъчваше обаче никаква топлина. Макар и облакът от космически прах, през който сега преминаваше слънчевата система, да не бе отслабил видимо яркостта на светилото, бе отнел цялата му сила. Никой не знаеше дали светът щеше след десет или след хиляда години отново да изпита топлина, така че цивилизацията се изнесе в южна посока в търсене на земи, където думата „лято“ не звучи подигравателно.

Последните ветрове бяха разнесли преспите и професор Милуърд не срещна трудности в пътуването си до Тотнъм Кърт Роуд. Понякога прекосяването на заснежените пространства му отнемаше часове, а една година не можа да напусне бетонната си наблюдателна кула цели девет месеца.

Като внимаваше да стои по-далеч от къщите, плашещи го с натрупания върху покривите им сняг и с увисналите като дамоклеви мечове ледени висулки, продължи в северна посока и най-сетне стигна до търсения магазин. Думите над разбитите витрини все още ясно се четяха: „Дженкинс и синове. Радиоапарати и телевизори“.

Снегът бе успял да проникне през един отвор на покрива, обаче малката стая на горния етаж не бе се изменила от деня на последното му посещение преди дванадесет години. Широкодиапазонният радиоприемник все още се намираше върху масата, а разпилените на пода празни консервени кутии бяха неми свидетели на самотните часове, който професорът бе прекарал тук, преди да изгуби всякаква надежда. Разбра, че ще му се наложи да премине още веднъж през старото изпитание.

Забърса с ръка снега, навят върху брошурата „Справочник на радиолобителя. 1965 г.“, от която бе научил малкото, което му бе известно за радиото. Измервателите на напрежението и акумулаторите все още се намираха в местата, които почти бе забравил. Прегледа цялата купчина, отдели изправните акумулатори и подготви радиото за работа. Беше готов.

Жалко, че нямаше как да изпрати на производителите благодарствено писмо. Съскането, разнасящо се от говорителя, събуди у него спомени за Би Би Си, за новините от девет часа и за

симфоничните концерти, за всички неща, които бе възприемал като даденост в един свят, изчезнал като сън. Като сдържаше нетърпението си, провери всички диапазони, но навсякъде чу единствено вездесъщото съскане. Бе разочарован, но не особено. Знаеше, че истинската проверка щеше да бъде през нощта. До настъпването ѝ щеше да обиколи околните магазини, за да си набави едно-друго.

Вече се бе здрачило, когато се завърна в малката стая. На хиляда мили над главата му, разреден и невидим, отражателният слой щеше да се разшири в посока към звездите, когато слънцето се скриеше. Бе правил това всяка вечер милиони години, от които човекът го бе използвал само половин век, за да отправя към света посланията си, изпълнени с омраза и миролюбие, с баналности и с музика, някога окачествена като безсмъртна.

Бавно, с безкрайно търпение, професор Милуърд започна да проверява късовълновите диапазони, които само преди поколение представляваха вавилонско стълпотворение от шумни гласове и писукащи морзови сигнали. Още докато слушаше, слабата надежда, появила се в сърцето му, започна да гасне. Самият град не бе по-тих от някога пренаселените океани на ефира. Непоносимото безмълвие се нарушаваше единствено от пукота на магнитните бури в отдалечените части на света. Човекът се бе отказал от последното си завоевание.

Акумулаторите се изтощиха малко след полунощ. Професорът се побоя да потърси други, сви се на леглото, увит в своите кожи, и потъна в неспокоен сън. Утеши се с мисълта, че предположението му, макар и да не получи потвърждение, не бе и опровергано.

Студеното слънце вече обливаше пустинната бяла улица, когато той се отправи обратно към дома. Бе много уморен, тъй като бе спал малко, а и сънят му бе нарушен от фантазиите, че ще дойде някой да го спаси.

Тишината бе внезапно нарушена от далечен тътен, разнесъл се над побелелите покриви. Вече нямаше съмнения, че източникът му се намираще отвъд северните хълмове, някога представлявали места за отдих на лондончани. От сградите, разположени от двете страни на широката улица, се свлякоха малки снежни лавини. После отново настъпи тишина.

Професор Милуърд, застанал неподвижно, обмисляше, претегляше и анализираше случилото се. Отново започна да мечтае.

Реши, че звукът бе твърде продължителен, за да е предизвикан от обикновен взрив. Следователно можеше да бъде единствено отдалечено ехо от взривяването на атомна бомба, разпръсваща и изпаряваща милиони тонове сняг. Надеждите му се възвърнаха и разочарованията от изминалата нощ започнаха да избледняват.

Неговата кратковременна неподвижност насмалко не му струва живота. В полезрението му изведнъж се вмъкна нещо огромно и бяло, появило се внезапно от страничната улица. За миг неговият разум отказа да възприеме действителността, наблюдавана от очите му. Успя обаче да излезе от вцепенението си и започна трескаво да търси безполезния си револвер. Към него се бе затичала, като клатеше глава и почти го хипнотизира с гъвкавите си змийски движения, огромна бяла мечка.

Професорът захвърли товара си и като преодоляваше с усилия гъстия сняг, се затича към най-близката сграда. За щастие входът на метрото бе само на около петдесет стъпки от него. Стоманената му решетка бе затворена, но той си спомни, че преди много години бе разбил ключалката. Изкушението да се извърне бе почти неудържимо, тъй като нямаше как да определи близостта на своя преследвач по издаваните от него звуци. Ужасяващият миг, през който желязната решетка не пожела да се поддаде на напъна на измръзналите му пръсти, не продължи дълго. Тя неохотно се разтвори и той бързо се промъкна през тесния отвор.

В съзнанието му внезапно изплува спомен от детството — пор албинос, безспирно обикалящ своята телена клетка. И той се бе движил със змийската грация, излъчвана сега от чудовищното туловище, два пъти по-високо от човешки ръст, което в безсилна ярост блъскаше решетката. Металът на места се огъна, но издържа. Мечката застана на четири крака, тихо изръмжа и си тръгна. Удари веднъж или дважд падналата наблизко раница и няколко консерви с храна се разпиляха из снега. Сетне изчезна така тихо, както се бе появила.

Все още треперещият професор Милуърд, като се придвижваше с кратки прибягвания от едно убежище в друго, след три часа пристигна в университета. След всичките тези години вече не бе единствен обитател на града. Запита се дали не са се явили и други гости и още същата вечер научи отговора. Непосредствено преди зазоряване чу съвсем ясно вълчи вой, разнасящ се откъм Хайд Парк.

Към края на седмицата напълно се убеди, че животните от Севера бяха дошли. Веднъж видя побягнал в южна посока елен, преследван от глутница мълчаливи вълци. Сетне неведнъж нощем до него достигаше ехото на битки, водени на живот и смърт. Изненада се, че в бялата пустош между Лондон и полюса съществуваше толкова много живот. Нещо бе подгонило този живот в южна посока и мисълта за това изпълни професора с възбуда. Свирепите обитатели на Севера можеха да побягнат единствено от човека.

Напрежението, предизвикано от очакването, започна да се отразява върху разсъдъка на професор Милуърд. Стоеше часове под студеното слънце, обвит с кожи, мечтаеше за пристигането на спасителен отряд и се опитваше да отгатне пътя, по който в Англия можеха отново да се завърнат хора. Може би към нея се бе отправила от Северна Америка експедиция, придвижваща се по ледовете на замръзалия Атлантически океан. Нищо чудно пътешествието ѝ да бе продължило години. Защо обаче се движеше толкова на север? Любимото му обяснение за това бе, че айсбергите, изпълващи Южния Атлантик, представляваха твърде голяма опасност за корабоплаването.

За едно нещо обаче не можа да намери удовлетворително обяснение. Отсъстваше каквото и да е въздушно разузнаване. Не му се искаше да повярва, че изкуството да се лети е било забравено така бързо.

Понякога се разхождаше сред лавиците с книги и от време на време се обръщаше с ласкави думи към някое любимо произведение. Имаше много книги, които от дълги години не се бе осмелявал да разгърне, тъй като му напомняха твърде болезнено за миналото. Едва когато дните започнаха да стават по-дълги и светли, откри в себе си сили да разтвори някои томове с поезия и да препрочете любимите си стихове.

Времето се позатопли, сякаш призраците на предишните лета бяха решили да се заселят в тази земя. Цели дни температурата не падаше под нулата и на много места снегът бе пробит от цветя. Каквото и да идваше от север, вече приближаваше града, тъй като поне няколко пъти дневно загадъчният тътен събаряше снега от хиляди покриви. Към тътена се прибави и странно приглушено стържене, което професор Милуърд възприе като застрашително и дори зловещо. Понякога му се струваше, че чува сблъсъка на могъщи армии. Друг път

в главата му се появяваше налудничава и едновременно ужасяваща мисъл, от която не можеше да се освободи. Често се будеше нощем и си внушаваше, че до ушите му достигат звуците, издавани от планини, придвижващи се към морето.

Лятото свърши и все по-близкият тътен на далечната битка стана причина да зачестят пристъпите на надежда и отчаяние на професор Милуърд. Макар и вече да не виждаше вълци и мечки — навярно бяха избягали на юг — не се осмеляваше да напусне своята крепост. Всяка сутрин се изкачваше до най-високия прозорец на кулата и оглеждаше хоризонта на север с бинокъл. Виждаше единствено заинатеното присъствие на снеговете, покриващи Хампстед и водещи ожесточена битка със слънчевите лъчи.

Бдението му приключи в последните дни на краткото лято. Стържещите нощни звуци вече се разнасяха съвсем отблизо, обаче все още нямаше нищо, което да му помогне да определи действителната отдалеченост на техния източник от града. Професор Милуърд не предчувстваше нищо, когато се изкачи до тесния прозорец и насочи бинокъла си към северното небе.

Тогава узна истината. Така, както я узнава часовоят, застанал на стената на обсадена крепост и виждащ как първите слънчеви лъчи се отразяват върху копията на напредващата вражеска армия. Въздухът бе кристално прозрачен, а контурите на хълмовете ясно се очертаваха на фона на студената небесна синева. По склоновете им вече почти не бе останал сняг. При други обстоятелства това щеше да го зарадва. Не и сега.

През нощта забравеният от него враг бе пробил последните отбранителни линии и сега се готвеше за решителния щурм. Когато съзря смъртоносния блясък, надвиснал над обречените хълмове, професор Милуърд най-сетне разбра естеството на звука, който бе чувал през последните месеци. Не случайно бе сънувал движещи се планини.

Отправили се на път от своя древен северен дом, върху земите, които някога бяха владели, победоносно се завръщаха ледниците.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.